

Urretxu
2013 Maialta
118.alea

K
S
OXI

2.orrian
TTIPI ETAPA
4.orrian
AURREKONTUAK
6.orrian
**DIRU-
LAGUNTZAK**
7.orrian
**SERVICIOS
JURÍDICOS**
8.orrian
ELKARTASUNA
12.orrian
EUSKALGINTZA
13.orrian
IRIMO
14.orrian
URBANISMO

10.orrian
**GURE
BASERRIETAKO
PRODUKTUAK
ESKURA**

Ttipi ETAPA,

Oxigenando el cuerpo juntos

KAIXO
UDAL ALDIZKARIA
118.alea

Lege Gordailua: SS/678/93

Konposaketa eta diseinua: Gattiken

Eredakzioa: Jon Ormazabal eta Gattiken

Inprimaketa: ANTZA Tirada: 3.300 Ale

KAIXOK ez du derrigorrez bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanetia eta iritzien erantzunkizunik.

KAIXO no se identifica necesariamente con las opiniones de sus colaboradores, ni se hace responsable de las mismas.

Más información/informazio gehiago:

www.urretxubiziz.com/kaixo

Ahora que parece que la lluvia tiene previsto dárnos una tregua, los Ayuntamientos de Zumarraga y Urretxu, en colaboración con Osakidetza y Gueske elkartea, han puesto en marcha el proyecto Ttipi-
Etapa, una iniciativa dirigida a mejorar el bienestar físico y mental de las personas mayores de 64 años promocionando la práctica de actividad física.

La iniciativa, para la que no se necesita una preparación especial, basta con ganas y un calzado cómodo, es tan sencilla como juntarse en cuadrilla y dar un paseo por uno de los distintos recorridos diseñados.

Más información:

Con el aumento de la esperanza de vida, las enfermedades crónicas se han multiplicado exponencialmente y romper con el estilo de vida sedentario que se está imponiendo en los últimos años es la mejor manera para mejorar el bienestar físico y mental de nuestros mayores.

Porque todos los expertos coinciden en que caminar produce un montón de beneficios. Sin hacer grandes esfuerzos, media hora de caminata diaria nos ayuda a bajar la tensión, aumenta el colesterol bueno y baja el malo, ayuda a mantener el peso, hace que fumemos menos y consumamos menos alcohol, mejora el estado de los huesos y articulaciones, es beneficioso para el corazón y los pulmones... pero además esta actividad comunitaria también tiene beneficios psicológico directos. Y es que, otros de los objetivos que se buscan con esta actividad son las de estrechar relaciones, mejorar la comunicación o compartir sensaciones, factores importantes que ayudan a recuperar la autoestima, el autocontrol y a reducir la ansiedad y la tensión.

Y también aporta otra serie de beneficios indirectos, ya que esta actividad se asocia con una alimentación más equilibrada, con el no consumo de tabaco, y con el consumo moderado de alcohol.

Todas las salidas tendrán lugar a las 11 de la mañana y los interesados en participar solo tienen que presentarse en el punto de partida designado en cada fecha.

Todos los expertos coinciden en que caminar, si se puede con cierta ligereza, es uno de los ejercicios más saludables que se pueden realizar y, para aquellos a los que la pereza les gana la batalla, qué mejor que hacerlo acompañado. «Sin hacer un gran esfuerzo, puedes ganar en salud disfrutando de un paseo por tu pueblo. Caminar es salud», es el lema empleado en esta campaña para la que se han organizado una serie de salidas conjuntas durante los meses de mayo, junio y julio. En total, se han programado en torno a diez salidas y se han diseñado varios circuitos, con la posibilidad de elegir cada día el más adecuado a la meteorología y a las capacidades de los participantes.

2013. Urterako aurrekontuak;

Eraginkortasuna, gardetasuna eta parte hartza ardatz bezala hartuta, esan daiteke Urretxuko Udalak, egungo egoera ekonomiko larriaren enbatari eutsi ahal izan diola.

Arazoak arazo eta kolpeak kolpe, iazko itxiera 146.155,68 euroko remanente positiboarekin amaituz eta badira beste zenbait erakusgarri positibo ere bai. Hala, aurreikuspenetan asmatuta –sarreren %9ko jaitsiera bat irudikatu zenez– Foru Aldundiari bueltan itzuli beharreko 148.2238,85€ ordaintzeko moduan egongo da Udalaren aurten. Era berean, basketxeen itzuli beharreko zor bizia %5,8 –495.864,77 €–ere Gipuzkoako udalen batez bestekoaren hiru ehuneneko azpitik dago.

Gauzak horrela, eta lehen aipatutako printzipioak aintzat hartuta, 165 lagunek hartu dute parte aurtenko aurrekontuak diseinatzera, guztira ehundik gora ekarpen bilduz. Printzipio gisa, lau izan dira aurrekontu hauetan erabili diren ideia edo kontzeptu nagusiak.

1-Urretxuko bizitzaren eta zerbitzuen kalitatea hobetzeko, herritarren parte hartza.

2-Jarduera eta dinamismoari eustea. Merkataritzaostalaritzeta eta enpresen jardueran aukerak sortzea, UGGASAren koordinatuta, Urretxuk 182.920,63 €ko ekarpena (iaz baino %5,62 gehiago) egingo dio mankomunitatearen diru funtsari.

3-Urretxu herri bizi eta erakargarria izan dadin bultzatzea. Horretarako kultur, euskara, kirol, hezkuntza eta gizarte eremuetan jarduerak babestu nahi izan dira.

4-Euskal Herrian bizi den garai politiko berriarekin bat egiten saiatuko da Urretxuko Udalak.

Aurrekontuetako 10 oinarri

1-

Politikarien soldatetan aurten ere izotzua egin dira: Langileekin egin bezala, iazko Gabonetako ordainsaria jaso ez izanak ekarri zuen %77 jaitsieraren ondoren, aurten bi politikarien soldatetan izotzua mantenduko dira eta hauetan inguruko beste herrietako eta EUDELei jartzen dituen irizpideetako soldatetan baino %50 txikiagoa izaten jarraituko dute.

2-

Komunikazio eta parte hartze saila indartzea: Udala eta herritarren arteko komunikazio kanala eta feed back-a sekula baino garrantzitsuagoak dira une zail hauetan eta horregatik, KAIXO aldizkaria, Urretxubizit.com webgunea, Irimoko parte hartze prozesua eta UdalHerriaBizit parte hartze dinamika sendotuko dira.

3-

Ingurumena eta nekazaritza saila: Bi sail hauen aurrekontu proposamenak 84.681 eta 109.224 dira hurrenez hurren. Lehen sektorearen beharrak hobeto asetzeko asmoz, ingurumen teknikariaren lanaldiari landa garapenaren funtzioak ere txertatzeko plaza berria aterako da. Urretxuko baserriarrek euren produktuak herrian bertan saldu ahal izateko, Berta-tik bertara kanpaina jarriko da martxan.

4-

Inbertsioak: Guztira 61.618,87€ aurreikusten dira inbertsioetarako. Gainzuri eta Haur eskola, nekazaritzak eta Auzoek eramango dituzte batez bestekorik handienak.

5-

Sozio-kultura: Ohiko ekimenez gain, herriko arlo soziokulturala osatzen duen motor asoziatiboa diruz laguntzen jarraituko da, horretarako diru-laguntzak mantenduz.

6-

Ongizatea: Pobreziaren aurkako planei eta gizarte laguntzei lehentasuna eman zaie. Gizarte babesaren aurrekontuaren %8a izango da. Era berean, hirugarren adineko biztanleengana zuzendutako zerbitzuak indartuko dira, eguneko zentro eta etxez etxezko zerbitzuekin.

7-

Zerbitzu juridikoak: Gipuzkoako Foru Aldundiak eta Gipuzkoako Abokatuen elkartek sinaturiko hitzarmenari esker, etxegabetze-prozesuren bat pairatzen duten familia eta norbanakoek prozesu legalak sor ditzakeen kostuak hartuko ditu Udalak bere gain. Era berean, indarkeria matxista jasaten duten emakumeek zerbitzu juridiko berezitu eta zehatza jaso ahal izango dute.

8-

Diru-laguntzak: Sozialak, kulturalak eta kirolentzakoak mantendu egin dira, jaietan ematen direnak barne.

9-

Ingurumena, Berdintasuna eta euskara: Partidak mantendu egin dira.

10-

Herritarren parte hartza: Puntu guztiak honetan laburbildu litzke. Hauxe da guztiaren ardatza eta legegintzaldiko ildo estrategiko nagusia indartzen jarraituko dugu.

Informazio
geihago:

2013. urteko diru- laguntzak, prest

Urteroko legez, Urretxuko Udalak prest ditu gizarte ekintza eta arlo soziokulturalen banatuko dituen diru-lagunten oinarriak. Lagunza hauek jaso ahal izateko eskaerak egiteko epea jada zabaldu da eta informazio zehatzagoa jaso nahi duenak Udalak dituen ohiko bideetatik lor dezake (udaletxera gerturatuz, 9430380808 telefonoaren bitarbez, info@urretxu.net helbide elektronikoan edota urretxu.net bitarbez).

Gizarte ekintzari dagokionean, bost ildo nabarmenzen dira. Hala drogamenpekotasun egoeran dauden lagunen bidaia kostuak betetzeko 2.000€ aurreikusi dira eta kopuru berbera udal tasen salbuespenerako.

Euren bizilekuetatik urrun dauden presoen senitartekoei, bidaia kostuak arintzeko 8.000€ eta hiru kasu hauetan, eskaerak urte guztian zehar egin ahal izango dira. Talde eta eragileei dagokien laguntzetan, herrikoak lehenesteko asmoz, zenbait aldaketa sartu dira banatzeko dauden 14.500€ak arautzerako orduan. Amaitzeko, eta oinarriean aurrekoaren aldaketa bertsuak eginda, 40.000€ banatuko dira Gobernuz kanpoko erakunde (%80), kooperazio programetan dauden herritarrei (%10) eta emergentzia humani-

tarioei aurre egiteko (%10). Azken bi hauetan ere, eskaerak urte guztian zehar luzatu ahal izango dira.

Sustapen soziokulturalean beste zazpi esparru landuko dira. Esaterako, 2.500 € erabiliko dira barnetegietan edo herritik kanpoko euskaltegietara eta UEUra edota euskararen normalkuntzarekin zerikusia duten bestelako uda ikastaroetara doazen herritarrei laguntzeko.

Kanpoko nahiz barruko errotuluak, irudi korporatiboa eta webgunea euskaraz jartzen dituzten dendentzat 15.000€tako partida bat dago. Irakaskuntza arautuaren eremuan diharduten ikastetxeek euskararen erabilera sustatzeko egiten dituzten eskolaz kanpoko jarduerak finantzatzeko diru-laguntzak 27.705€takoak izango dira.

Kirolaren alorrean, 44.800 € daude kirol elkartea eta taldeen artean banatzeko. Irabazi asmorik gabeko kirol-taldeek eta klubek egiturak indartzeko eta garatzeko, eta Urretxuko Udaleko Sustapen Soziokultural Sailarekin bat datozen helburuak dituzten jarduerak egiteko. Kirol jarduera bereziak antolatzeko diru laguntzak 18.000 € daude.

Kultura elkarteen kasuan ekintza bereziak garatzeko laguntzak 100.700 €takoak dira, 57.700 urteko egitaraua aurrera eramateko eta 43.000 jaien inguruko egitaraurako.

Film laburrak edo bideoklipak egin nahi dituzten taldeentzat 1.800€ gorde dira eta 4.500 € tabernetan euskarazko antzezpenak, musika emanaldi edo beste edozein kultura adierazpenetarako.

Nuevos servicios jurídicos

El ayuntamiento de Urretxu ofrece dos nuevos servicios jurídicos: uno dirigido a las personas en peligro de desahucio, y otro de asesoría para las mujeres en situaciones de violencia sexista.

Una vez aceptados los presupuestos municipales para el año 2013, el ayuntamiento de Urretxu ha empezado a ofrecer dos nuevos servicios jurídicos. Uno dirigido a aquellas personas en peligro de desahucio o ya desahuciadas, que se pondrá en breve en funcionamiento, y el otro, un servicio de asesoría jurídica dirigido a acompañar a las mujeres que han sufrido maltratos.

El servicio jurídico hacia las personas en peligro de desahucio deriva de un acuerdo firmado entre el ayuntamiento de Urretxu, la Diputación Foral de Gipuzkoa y el colegio de abogados de Gipuzkoa. El servicio se coordinará desde el departamento de Servicios Sociales del ayuntamiento. Está dirigido a personas que tengan una única vivienda en propiedad y también incluirá una comisión de seguimiento. El objetivo final de este nuevo servicio es intentar equilibrar la situación de desigualdad entre dos figuras que están negociando una hipoteca.

El segundo servicio jurídico está dirigido principalmente a mujeres que enfrentan situaciones de violencia sexista. Está

coordinado por el Área de Igualdad de la Mancomunidad Urola Garaia. Partió de una iniciativa del Ayuntamiento de Zumárraga, al cual se han sumado los Ayuntamientos de Urretxu, Legazpi y Ezkio-Itsaso.

Es un servicio de asesoría jurídica, para acompañar a las mujeres que son víctimas de violencia de género desde una perspectiva técnica, el del largo recorrido judicial posterior, que se inicia después de una denuncia. La Asesoría Jurídica pretende ser integral, por lo que se atienden diferentes situaciones de riesgo y desigualdad que pueden rodear a las víctimas. Este servicio completará los procesos de empoderamiento que ya se trabajan desde la Escuela de Empoderamiento de la Comarca, y también completará la atención que desde los diferentes organismos adscritos al Protocolo de Mejora En La Atención a Víctimas de Violencia de Género de la Comarca se efectúa. Se podrá acceder al servicio tanto en los servicios de igualdad de la Mancomunidad, como en los departamentos de Servicios Sociales de los Ayuntamientos.

Servicios Sociales: gizadmi.ur@urretxu.net 943038083

Elkartasuna, Iñigo eta Markelekin

Iñigo Muruak 4 urte zituenean konturatu ziren medikuak eta familiakoak jaio aurretik garun infartua izan zuela. Egun, 14 urterekin, otsailetik Santiago de Compostelako mediku zentro batean tratamendua jasotzen ari denez amarekin dago han, aita eta anaia Urretxun daude.

Maiatz eta ekainean gastu ekonomiko handiei aurre egiteko lagunza emateko aukera izango dugu herrian antolatutako zenbait jardueren bitartez.

Duela 14 urte Iñigo jaio zenean inor ez zen konturatu, haurdunaldia ondo joan zen. 4 urte zituela, aldiz, zerbait gertatzen zitzaiola nabaritu zuten. Neurologoak gurasoei esan zien Iñigok ez zuela ezer, umeei gehiegiz eskatzen zitzaiela. Denbora igaro ahala gero eta nabarmenagoa zen. Neurologoa konturatu zen ibiltzerakoan eskubiko eskua ez zuela erabat mugitzen, lesio bat izan zezakeela eta scanner bat egitea erabaki zuen. Diagnostikoa atzerapen bat zuela izan zen. Luismi aitaren iritziz “emaitzak ez zigun askorako balio izan. Jaio ondoren infartua eman izan balio okerrago izango zela, beraz, zortea izan dugula esan behar”.

Ikastolan egokitutako hezkuntza jasotzen ari da irakasle la-

guntzaile batekin. Oso urte gogorrak igaro dituztela dio aitak: “bere inguruko umeek ez zuten ulertzten gauza batzueta-rako ez zuela arazorik eta beste gauza batzuetarako bai. Orain, ikaskideak helduagoak dira eta nahiz eta oraindik ez ulertu, gehiago errespetatzen dute, Iñigo lasaiago eta hobeto dago”.

Iñigoren gurasoek Santiago de Compostelan hazte-hormonarekin tratamendua eskaintzen duen mediku zentro bat zegoela jakin zuten duela 3 urte. Zai egon ondoren, azkenik otsailean deitu zieten Iñigo eramateko esanez. Ordutik han daude, ama eta semea, Iñigok entzumenaren bidez neuroestimulazioa egiteko metodo bat jarraitzen eta terapia ezberdinak jasotzen. Iñigok hilda daukan burmuineko gune hori ezin izango zuela berreskuratu esan zieten arren, “hormona horien bidez bi guneak kontaktuan ipintzeko zubi bat egitea posible da eta burmuinari erakutsiko diote zubi hori erabiltzen. Aurrerapen bat izango dela uste dugu, buruarekiko konfidantza hobetzeko, inguruko jendearekin harreman hobeak edukitzeko

balioko du, Iñigoren bizi kalitatea hobetuz”.

Lehenengo hiru hilabetetako tratamenduaren ondoren, medikuek aurrerapen bat ikusten badute Iñigok bertan jarraituko du. Maiatzak erdaldean izango dute balorazioaren berri. Luismik dioenez, “nahiz eta familia objektibo ezin izan, baikorrak gara, Iñigo gai da elkarritzka batean gai gehiago jorratzeko”

2.800-3.000 eurotako tratamenduari aurre egiteko senideen lagunza ekonomikoa izan dute, gastu horri Galiziko apartamenduarena eta Urretxuko etxearena gehitu behar zaizkio. Soldata batekin ezin da miriarrik egin dio Luismik. Bergaran, gaixotasun berezia duen mutil baten familiarekin eta Saioarekin, Markel urrretxuarraren amarekin ere hitzegin ondoren, gauza bera esan zioten: Iñigoren kasuan, dirua momentu zehatz batean behar zutela, tapoiak biltzearekin eta mugikor zaharrak saltzearekin dirua epe luzean jasotzen dela, kamioi berezia behar dela, Garbigunean ez dagoela tokirik, “beraz, aukera hori deuseztatu genuen”. Zenbait instituzio publikoetan dirulaguntza ezeztatu diote soldata baduela eraninstituzioeta esaten diote berak baduela esanez, gastuak ez dituzte kontutan izaten.

Tapoiak Markelen alde

Markel Lopezen lagunak eta senideek abiarazi zuten plastikozko tapoien kanpainak ere aurrera darrai. Markelek tximeleta azala izenez ezaguna den gaixotasuna du, eta tapoiiekin, jaso behar izaten dituen tratamenduei aurre egiten laguntzen diote berari eta bere familiari.

Sasieta Mankomunitatean biltzen dituzte tapoiak, eta gero Bilbora eramatzen dituzte, han saltzeko. Bide hori erraztu asmoz, Urretxuko Udalak baliabideak jartzen lagundu nahi izan du, eta udal kamioiarekin hilean behin Bilbora bidaia bat egiteko konpromisoa hartu du. Eramaten den tapoi tona ba-

Maiatz eta ekainean hainbat ekitaldi antolatu dituzte Urretxu-Zumarragan. Iñigo txistua jotzen duenez, musika eskolakoek kontzertua eskainiko dute, Goierriko saskibaloi taldean ere aritzen da eta partidak antolatzeaz gain, zozketak ere egingo dituzte. Ikastolan sortutako lan taldeak Zelai Ariztin bi emanaldi eskainiko dituzte sarreren bitartez dirua lortzeko eta saski baten zozketa egingo dute.

“Eskerrak Iñigo oso ekina den, bere irrika bakarra besteak diren bezalakoa izatea da, horregaitik saiatzen da besteentzako maila izaten saskibaloian eta horrek laguntzen diola uste dut”.

Luismik bere eskerrak adierazi nahi die ikastolakoei, musika eskolakoei, Goierri saskibaloi taldekoei, senideei zer esanik ez eta baita bere bizilagunei ere, txandatan lan egiten duenez, goizeko 5etan lanera joaten denean, bizilaguna joaten delako beraien etxera 9 urteko umearekin egotera eta gauez dagonean, bizilagunaren semeak lo egiten duelako berarekin etxearen “Jendearen erantzuna oso ona izaten ari da, laguntzeko prest daude, kalean galdetzen didate ea kontu korronterik ireki behar dudan.”

Kizkitza Ugarteburu

koitzagatik 250 euro jasoko ditu familiak, baina jakitera eman dutenez, kopuru hori beherantz doa.

Ildo beretik, kanpaina indartu asmoz, herriko merkatariekin hitz egitea da orain Markelen lagunen eta senideen asmoa, herrian bertan tapoiak jasotzeko bizahiru gune lotzeko, eta herritarrei bilketa hori egitea errazteko asmoz. Gero, kanpaina-ko kideek jasoko lituzkete saltoki horietatik, Sasietaera eramateko. Era berean, Tapoiez gain, badira kanpaina berean jaso daitezken bestelako plastikoak, eta horien berri ere emango dute aurrerago, bilketa eraginkorragoa izan dadin.

{ Baserritik herrira

bertatik
bertara

Gure eskualdeko baserrietako produktuak ezagutarazteko marca bat sortu dute sei herritako udalek eta baserritarrek elkarlanean: Bertatik Bertara.

Urretxubiziz parte hartze dinamikak ola ntaldeetariko bat baserritarrena da. Baserriak gure inguruaren eta herriaren zati garrantzitsu bat dira; ez genuke baserririk gabeko Urretxu bat ulertuko, baina askotan ez diogu behar bezala erreparatzen egiten duten lan guztiari. Ez soilik natur zaintzaile gisa egiten duten lanari: ekoizle gisa plazaratzen dituzten produktuak herrian bertan ezagutarazteko arazoak izaten dituzte sarri bertako baserritarrek.

Hausnarketa hori partekatu dute baserritarrek Urretxubiziz parte hartze prozesuan, eta Urretxuko Udalak bere egin ditu arazoa eta irtenbide bat bilatzen laguntzeko konpromisoa. Hausnarketa inguruko herri-

etako baserritarrekin eta udalekin partekatuta, arazo amankomunentzako irtenbideak elkarrekin topatuko dituzte Urretxuko, Zumarragako, Legazpiko, Ormaiztegiko, Ezkio-Itsasoko eta Gabiriako nekazal ekoizleek eta udalek. Ilinti eta Bi-Tartean merkatari elkarteen eta Goimen eta Uggasa garapen agentzien laguntza eta babesera ere badu proiektuak.

Bertako ekoizleen produktuak ezagutzena emateko bidean dagoen hutsune horri erantzutera dator Bertatik Bertara kanpaina. Eskualdeko baserritarrek zein lan egiten duten ezagutaraztea da dinamika berri honen azken helburua, eta horretarako, eskualdean ekoiztutako produktuak bilduko dituen marca berri

bat sortu dute, Bertatik Bertara izenekoa. 25 base-rritako produktuak bilduko ditu hasiera batean kan-painak, (6 Urretxun, 12 Legazpin, 4 Ezkio-Itsason, 3 Gabirian). Haragia da eskualdean gehien ekoizten den elikagaia, baina barazkiak, frutak, fruitu lehorra, ez-tia, esnea, ogia... eskualdean lantzen eta merkaturatzen diren beste produktu askoren erakusle dira. Horre-la, marka berriak, produktuak identifikatzeaz gain, produktu horiek aurki daitezkeen lekuak ere bereiz-tuko dituzte, bezeroek izan ditzaten. Jadanik eskual-deko 43 dendatan topa daitekeen marka bereizgarri honek lurraldeko lotura irudikatu nahi du, mendiari ematen zaion besarkada estu baten forman.

Maiatzaren 15eko San Isidro egunean hasi zuten kan-paina Santa Lutzi azokara arteko epean garatuko da. Egun horretan, azokak gune berri bat izango du, es-kualdeko ekoizleei eta produktuei eskainitakoa. San-

ta Lutzi egunaz gain, herrietan egiten diren bestelako azokak ere baliatuko dituzte bertako ekoizleak eta produktuak identifikatzeko, hala nola, ostegunetan Urretxun, ostiraletan Legazpin eta larunbatetan Zu-marragan egiten diren azoketan. Ideia gehiago ere lantzen ari dira, aurrerago ezagutaraziko dituztenak.

Udalek nabarmendu nahi izan dute, kanpaina 25 baserritarrekin hasi bada ere, irekita dagoela oraindik marka berria batu ez diren eskualdeko ekoizleentza-ko, baserritarrentzako eta merkatariantzako.

Azkenik, Landa eremuaren alde lan egiten duen Goimen elkartearren Kixkurre proiektuari lotuta dago Bertatik Bertara, izan ere, Kixkurre proiektuak landa munduak eta nekazaritzak, bizirik eta iraunkor izaten jarrai dezaten lan egiten du.

Lehen sektorea sustatzeko beharra

Bertatik bertara proiektua lehen sektorea sustatzeko haus-narketa baten barruan kokatzen da Urretxun. «Produktua ezagutaraztea garrantzitsua da, baina are garrantzitsuagoa baserritarren eta nekazarien lana ezagutaraztea», azaldu du Unai Badiola ingurumen eta nekazal arloko zinegotziak. «Egun, krisiaz hitz egiten dugu, baina lehen sektoreak aspalditik bizi du krisi hau. Belaunaldi aldaketarik ez baldin badago, kosta egingo zaio aurrera egitea, eta horretarako baldintza hobeak behar dira. Orain arteko lan ildoek porrot egin dute, bertako errealityatera egokitutako beharra dugu, gure baserritarren beharretara egokitutako eta elikadura burujabetasuna oinarri izanda Norabide bat markatu behar da, lehen sektorearekin landu beharrekoa garatzeko» esan du.

Baserritarren lana ez baita produktuak ekoizteria mugatzen. «Guztioi gustatzen zaigu mendi bideak garbi, paisaia polita eta pinudiak zainduta egotea, baina lan hori baserritarrek egiten dute, eta herritarrek hori jakin behar dute. Guzti horrek lan handia du atzetik» azaldu du Badiolak. «Hausnarketa sakona eskatzen du, eta hasi gara horretan. Udalaren asmoa Bertatik Bertara egitasmoa proiektu handiago batean barne-ratzea da».

Era berean, lehen sektorearen gogoetaren barruan, ba-sogintza ereduaren inguruko gogoeta ere mahaigaineratu nahi du Udalak, pinuaren salmentak beheraka doazela ikusita. Ildo horretan, «lehengo basoa eta zuhaitzak berreskuratzea» da udalak baserritarrei proposatu dien asmoetariko bat.

Juan Luis Aranburu Euskalgintzan aritzeaz gain, Urretxu-Zumarragan sortu berri den euskara-mahaiko kide bat dugu. Bere ustetan, udalek hizkuntza politika «eraginkorragoak» garatu behar dituzte, euskarak gizartean espazioak irabazi ditzan.

Nola baloratzen duzu euskalgintzako lan taldea?

Euskararen inguruan lan egiten duten Urretxu eta Zumarragako elkartea, talde, norbanako eta eragile guztia baten inguruan elkartzea positiboa da. Egungo egoera honetan beharrezkotzat jotzen dugu euskalgintzaren kohesioa indartzea, are eta gehiago administrazio publikoko eragileekin uztartuaz lan-talde bateratua osatzea. Fruituak eta ondorioak hemendik urte batzuetara baloratu beharko ditugu.

Zertarako balio izaten ari da?

Urtean zehar eragile ezberdinak makina bat ekimen antolatzen dituzte. Horien berri izatea funtsezkoa iruditzen zaigu eta mahai honen bitartez hori lortuko dugu. Baino ez hori bakarrik: ekimen guzti horiek estrategia komun batean oinarritzea nahi dugu, elkarren arteko koordinazioa eta elkarlana ematea hainbat ekimen bateratuak antolatzeko. Modu honetan eraginkortasunean irabaziko dugu. Urtarrilean hasitako bilkuretan lehenengo kezkak, zalantzak eta eztabaideak azaleratu ziren. Argi zegoen orain arte egindakoaren berri izan behar genuela eta hori aztertzen ari gara. Egoeraren diagnosiari heltzen ari gatzaizkio, hutsuneak eta lehentasunak non dauden detektatzen, ondoren horiei begirako estrategia bateratu batikiteko.

Euskalgintza

Urretxun zein da euskararen egoera?

Soziolinguistika klusterrak 2010ean aurkeztutako emaitzen arabera, Urretxu-Zumarragako ezagutza %50ekoa da, erabilera berriz %19koa. Kontseiluak 2010eko hizkuntza politikaren neurketan jasotako emaitzak berriz hauek izan ziren: Urretxuk 6,35 eta Zumarragak 5,57. Argi dago badagoela zer hobetu gure herriean.

Zer da, zure ustez, erabilera hori hazteko egin beharko litzatekeena?

Urteek zerbait erakutsi badigute zera da: ezagutzarekin soilik ez dela erabilera indartzen. Bestelako neurri batzuk ezinbestekoak dira. Ezagutza unibertsalizatzeko bidea jorratzen dugun neurri berean gizartean espazioak irabazi behar dira erabilera areagotzeko. Euskalduntzen ditugun herritarrek galdu egingo ditugu erabilzeko aukera errealkak edo espazioak eskaizten ez badizkiegu.

El proceso participativo de Irimo entra en una nueva fase

Casi al mismo ritmo que Urretxu pasó de ser un pueblo rural a ser una villa industrial y de ahí ha mudado a exportar trabajadores al entorno, la crisis y la caída de antiguos estándares económicos han propiciado que una ruina industrial como Irimo haya mudado varias veces los proyectos que se han barajado para su futuro. Así, la realidad de la crisis ha hecho que las visiones para esta zona como operación urbanística destinada a vivienda o como espacio a recuperar para la actividad industrial hayan quedado obsoletas.

Asumiendo que la mejor forma de afrontar una complicación es la de afrontarla como un reto para mejorar y no como un problema, Irimo debe de ser el paradigma de un modo de entender la actuación urbanística diferente al que se ha venido entendiendo, y que debe de contar con la participación ciudadana y la creación de modelos políticos, socio-económicos y socio-culturales diferentes a los desarrollados hasta ahora como ejes. Asumiendo que Irimo debe marcar un nuevo modelo de hacer ciudad, Urretxu está trabajando en un proyecto evolutivo, popular, abierto,

dialogado y poliédrico que dé respuesta a las necesidades de la ciudadanía.

Dentro del proceso participativo abierto hace varios meses, surgió la opción de participar en el concurso Europan 12, una oportunidad de compartir el proyecto con distintas experiencias continentales. De momento, a tenor del interés suscitado, la acogida está siendo buena.

Recopilar y redactar todo el material que se ha ido generando en los talleres realizados a tal efecto ha ocupado los últimos meses y, una vez terminado todo el trabajo burocrático, el proceso participativo de Irimo ha entrado en una nueva fase.

Así, el pasado 9 de mayo, todo este material compuesto para el concurso Europan 2012 fue presentado en el Colegio Oficial de Arquitectos de Donostia.

Un día después, un grupo de 40 jóvenes arquitectos vascos/as y de diferentes procedencias de todo el ámbito de la península ibérica estuvo en Urretxu para conocer in situ todo el entorno industrial de Irimo, así como todos los detalles del proyecto y del proceso de participación.

A partir de ahora, para esta nueva fase, los objetivos se tratarán en 3 ámbitos, para lo que se ha elaborado el siguiente organigrama.

- a. Un grupo promotor compuesto por 10 personas que será representativo de todos los implicados en el proceso participativo y que será quien marque las directrices.
- b. Un punto de encuentro con los propietarios de la zona.
- c. El ámbito institucional que reunirá a políticos, Diputación y Gobierno Vasco.

Más información en: irimoph.blogspot.com.es

Urbanismo con Perspectiva de Género:

¿Tiene género Urretxu?

El proyecto que se lleva trabajando desde el año 2009 en torno al urbanismo de la vida cotidiana tuvo su punto más álgido con la exposición que se celebró en febrero de 2012, donde se dió cuenta de las aportaciones vecinales que se dieron hacia un mapa conjunto o una planificación ciudadana. Así, cuando hablamos de urbanismo de la vida cotidiana estamos hablando de cómo son nuestros espacios públicos, de qué calidad tienen nuestros lugares de encuentro y convivencia, y de cómo influye la transformación urbana de nuestros pueblos en nuestra vida cotidiana, en nuestra vida diaria.

Calles, plazas, parques, caminos... Cómo son, cómo los usamos, cómo nos gustaría que fuesen. Son nuestros lugares colectivos, son de todos y todas. Los ciudadanos y las ciudadanas somos el conocimiento experto de nuestro pueblo y debemos trabajar para construir un pueblo mejor entre todos y todas; más habitable, más agradable, más cómodo, más seguro y más humano.

Con todo ello, el ayuntamiento está trabajando en un proyecto destinado a analizar y mejorar el urbanismo municipal, en colaboración con el resto de municipios de la mancomunidad Urola Garaia.

El objetivo es conseguir un pueblo que sea más amigable y se ajuste mejor a las necesidades de todos y todas en cuanto a transporte, equipamientos, mobiliario urbano, distribución de la ciudad, características de las viviendas de nueva construcción y diseño urbano, que nos permita sentirnos seguros y seguras. Se trata en definitiva de conseguir que Urretxu sea más inclusiva, más apta para la convivencia cotidiana de las personas que la compartimos, y que facilite las labores personales y de cuidado en el día a día.

Para ello, es fundamental conocer la perspectiva de las personas que diariamente vivimos en Urretxu y utilizamos sus servicios, para que desde las diferentes circunstancias y condiciones, cada uno y una aportemos nuestra valoración sobre el municipio, su urbanismo y su conjunto. Reflexionemos entre todos y todas sobre qué Urretxu queremos construir para el futuro.

Para ello se ha organizado un proceso participativo abierto a toda la ciudadanía. Consta de dos jornadas. En ellas comenzaremos con una pequeña introducción-formación sobre las materias que se van a trabajar, para después crear grupos de trabajo sobre qué creemos que debe cambiar y cómo pensamos que debe hacerse. Para finalizar pondremos en común y consensuaremos nuestras reflexiones.

Las conclusiones de estas jornadas serán utilizadas para realizar propuestas de modificación de las Normas Subsidiarias, que es el documento que define las bases del desarrollo de Urretxu para los próximos años.

Las jornadas se celebran los días 3 y 4 de junio, desde las 18.00 hasta las 21.00 en el Ayuntamiento de Urretxu.

KULTUREN AZOKA

Mercado de las culturas

Maiatzak 25,
Urretxuko Gernikako Arbola plazan

HENNA – DANTZA AFRIKARRAK - TAJIM - TXALAPARTA GUEMBE - SANBA DZANGA -
PARRILADA - JOLASAK - HAIMA - CAIPIRINHA - COUS COUS - APAINGARRIAK -
NACATAMAL - MATE - TALOAK - MUSIKA ZUZENEAN - MARGOAK - KAFEAK - PESHWARI
NAAN - ARABIAK KALIGRAFIA - ZUKUAK - ARTISAUAK - DANTZA - FESTA - ANIZTASUNA

antolatzalea

URRETXUKO
BIZIKIDETZA MAHAI

laguntzaileak

Urretxuko udala

www.urretxubiziz.com

Gipuzkox
BERRIA